

مبحث اول :

شاخصهای بهداشتی قابل استخراج از زیج حیاتی

مدرس : زهرا نیک فرد مسئول واحد آمار

زیج حیاتی

هدف از تکمیل زیج حیاتی داشتن
اطلاعات آماری بهنگام و دقیق از
جمعیت تحت پوشش و محاسبه
شاخصهای جمعیتی بهداشتی است.

برخی از شاخص های قابل استخراج از زیج حیاتی

	کل جمعیت تحت پوشش
	تعداد خانوار
	بعد خانوار
	درصد گروه زیر یکماه
	درصد گروه زیر یکسال
	درصد گروه سنی زیر 5 سال
	درصد گروه سنی زیر 15 سال
	درصد گروه سنی 15 تا 64 سال
	درصد گروه سنی 65 سال و بالاتر
	نسبت درصد سرباري

	درصد زنان همسر دار 10 - 14 ساله
	درصد زنان همسر دار 15-17 ساله
	درصد زنان همسر دار 18 - 19 ساله
	درصد زنان همسر دار 20 - 24 ساله
	درصد زنان همسر دار 25 - 29 ساله
	درصد زنان همسر دار 30 - 34 ساله
	درصد زنان همسر دار 35 - 39 ساله
	درصد زنان همسر دار 40 - 44 ساله
	درصد زنان همسر دار 45 - 49 ساله
	درصد زنان همسر دار 50-54 ساله
	درصد زنان همسر دار 10 - 54 ساله
	درصد زنان همسر دار 15 - 54 ساله

	میزان خام تولد
	میزان باروري عمومي
	میزان باروري اختصاصي سني 10 تا 14
	میزان باروري اختصاصي سني 15 تا 19
	میزان باروري اختصاصي سني 20 تا 24
	میزان باروري اختصاصي سني 25 تا 29
	میزان باروري اختصاصي سني 30 تا 34
	میزان باروري اختصاصي سني 35 تا 39
	میزان باروري اختصاصي سني 40 تا 44
	میزان باروري اختصاصي سني 45 تا 49
	میزان باروري اختصاصي سني 50 تا 54
	میزان باروري کلي
	نسبت جنسي در بدو تولد
	میزان تجديد نسل ناخالص
	رشد طبيعي جمعيت (درصد)

	تعداد زایمانهای چند قلو
	درصد چند قلویی
	درصد مرده زایی
	درصد متولدین با وزن 2500 گرم و بیشتر
	درصد متولدین با وزن کمتر از 2500 گرم
	درصد متولدین وزن شده
	درصد زایمانهای انجام شده در بیمارستان
	درصد زایمانهای انجام شده توسط فرد دوره ندیده در منزل به کل زایمانها
	درصد استفاده از نمک یددار

	درصد زایمان طبیعی
	درصد سزارین
	درصد زنان همسر دار 10 تا 54 ساله بی فرزند
	درصد زنان همسر دار 10 تا 54 ساله تک فرزند

میزان های مرگ و میر

میزان خام مرگ

میزان مرگ و میر نوزادان

میزان مرگ و میر زیر یکسال

میزان مرگ و میر زیر پنج سال به موالید

میزان مرگ و میر زیر پنج سال به جمعیت زیر پنج سال

میزان مرگ و میر مادران در اثر عوارض بارداری و زایمان

میزانهای مرگ اختصاصی علتی در گروه سنی زیر پنج سال در 1000 نفر جمعیت زیر 5 سال

عفونتهای تنفسی

اسهال و استفراغ

حوادث ، مسمومیتها ، سوختگیها

عارضه کمبود وزن هنگام تولد

نارسی نوزاد

بیماریهای قابل پیشگیری با واکسن

مرگ نوزاد از صدمات زایمانی

ناهنجاریهای مادرزادی

سایر علل

میزانهای مرگ اختصاصی علتی در گروه سنی زیر پنج سال در 1000 تولد زنده

عفونتهای تنفسی

اسهال و استفراغ

حوادث ، مسمومیتها ، سوختگیها

عارضه کمبود وزن هنگام تولد

نارسی نوزاد

بیماریهای قابل پیشگیری با واکسن

مرگ نوزاد از صدمات زایمانی

ناهنجاریهای مادرزادی

سایر علل

بعد خانوار:

$$\text{بعد خانوار} = \frac{\text{جمعیت کل}}{\text{تعداد خانوار}}$$

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

درصد توزیع گروه های سنی جمعیت :

درصد گروه های سنی زیر یکسال ، زیر 5 سال ، زیر 15 سال ، 15 تا 64 سال و بالای 65 سال از نظر دسترسی به خدمات بهداشتی دارای اهمیت هستند.

$$\frac{\text{جمعیت گروه سنی مورد نظر}}{\text{کل جمعیت}} \times 100$$

درصد گروه سنی زیر یکسال:

$$100 * \frac{\text{جمعیت کودکان زیر یکسال}}{\text{کل جمعیت ابتدای سال}} = \text{درصد گروه سنی زیر یکسال}$$

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

این درصداً ارتباط نزدیک و تنگاتنگی با رشد جمعیت و تقریباً معادل نرخ رشد جمعیت بدون در نظر گرفتن مهاجرتها

درصد گروه سنی زیر 5 سال:

$$100 * \frac{\text{جمعیت کودکان زیر 5 سال (4 سال و 11 ماه و 29 روز)}}{\text{کل جمعیت ابتدای سال}} = \text{درصد گروه سنی زیر 5 سال}$$

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

درصد گروه سنی زیر 15 سال:

$$100 * \frac{\text{تعداد جمعیت زیر 15 سال}}{\text{کل جمعیت ابتدای سال}} = \text{درصد گروه سنی زیر 15 سال}$$

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

درصد گروه سنی 15-64 سال:

$$100 * \frac{\text{تعداد جمعیت 15-64 سال}}{\text{کل جمعیت ابتدای سال}} = \text{درصد گروه سنی 15-64 سال}$$

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

درصد گروه سنی بالای 65 سال:

$$100 * \frac{\text{جمعیت بالای 65 سال}}{\text{کل جمعیت ابتدای سال}} = \text{درصد گروه سنی بالای 65 سال}$$

این شاخص نشان دهنده نیازمند برنامه ریزی و اقدامات جدی تر برای سلامت این گروه آسیب پذیر (سالمندان) است.

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

درصد سرباری :

نشان دهنده جمعیت غیرفعال به جمعیت فعال از نظر اقتصادی و اشتغال است.

$$100 \times \frac{\text{جمعیت زیر 15 سال و بالای 65 سال}}{\text{جمعیت 15 تا 64 سال}}$$

این درصد هر چه قدر کمتر از 100 باشد وضعیت مطلوب
تری را بیان می کند. به عبارتی دیگر یعنی جمعیت مولد ما
بیشتر از جمعیت مصرف کننده است و اگر بیشتر از 100
باشد یعنی جمعیت مصرف کننده بیشتر از مولد است.

نسبت جنسی :

$$\frac{\text{تعداد تولدهای زننده پسر}}{\text{تعداد تولدهای زننده دختر}} \times 100$$

نسبت جنسی در بد و تولد حدود 108% می باشد یعنی به ازای هر 100 دختر 108 پسر متولد شده اند.

رشد طبیعی جمعیت :

جمعیتی که رشد مثبت دارد بافت و ترکیب جوانی داشته و هرسال به تعداد آن افزوده می شود.

جمعیتی که رشد منفی دارد ترکیب سنی جمعیت به سمت پیر شدن پیش می رود.

$$10 / (\text{میزان خام مرگ} - \text{میزان خام تولد}) = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

تعریف: عبارت از این است که هرسال به ازای هر هزار نفر جمعیت چند نفر به جمعیت اضافه خواهد شد.

میزان تولد خام :

تعریف: تعداد کودکان زنده به دنیا آمده به ازای هر هزارنفر جمعیت برآورد شده دروسط سال؛ دریک سال معین

$$\frac{\text{تعداد کل موالید زنده}}{\text{جمعیت اول سال}} \times 1000$$

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

میزان مرگ خام :

تعریف : تعداد مرگهای ناشی از کلیه علل در هزار نفر جمعیت
دروست هر سال و در یک منطقه معین

$$\frac{\text{تعداد کل مرگ}}{\text{جمعیت}} \times 1000$$

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

میزان باروری عمومی :

تعیین کننده تعداد تولد زننده به ازای هزار زن در
سنین باروری (10-54 ساله)

$$\frac{\text{تعداد موالید زننده}}{1000} \times 1000$$

جمعیت زنان 10-54 ساله

استاندارد بیشتر از 70 باید باشد.

میزان باروری اختصاصی سنی :

تعداد کودکان زنده بدنیا آمده در یکسال بازای هزار زن
در هر یک از گروههای اختصاصی سنی

$$\frac{\text{تعداد موالید زنده در هر گروه سنی زنان}}{1000} \times \text{جمعیت زنان آن گروه سنی}$$

میزان باروری کلی :

تعداد فرزندانی که یک زن در طول دوران باروری خود می تواند بدنیا بیاورد.

5 × مجموع میزان های باروری اختصاصی سنی (باگروه سنی 5 سال)

1000

نرخ جایگزینی این شاخص 2.5 می باشد.

مفهوم میزان تجدید نسل ناخالص

میزان تجدید نسل ناخالص یعنی تعداد دخترانی که به ازای هر مادر در خانوار متولد می شوند. هر چه این رقم بیشتر باشد روند رشد جمعیت سریعتر خواهد بود

میزان تجدید نسل ناخالص:

تعداد متولدين دختر * میزان باروری کلی = میزان تجدید نسل ناخالص
تعداد کل متولدين

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

درصد مرده زایی :

$$\frac{\text{تعداد کل مرده بدنيا آمده}}{\text{کل زایمان ها}} \times 100$$

میزان مرگ نوزادان:

تعریف : احتمال مرگ نوزادان از زمان تولد تا دقیقاً 28 روزگی عمر، که بر حسب 1000 تولد زنده بیان می شود

$$1000 * \text{تعداد مرگ کودکان زیر 28 روز در یکسال} = \text{میزان مرگ نوزادان}$$

تعداد موالید زنده

محاسبه این شاخص به صورت سالیانه می باشد.

میزان مرگ کودکان زیر یکسال :

تعریف: احتمال مرگ از بدو تولد تا سن 11 ماه و 29 روز که به صورت میزان در هر 1000 تولد زنده بیان می شود

$$1000 \times \frac{\text{تعداد کل مرگ کودکان زیر یکسال}}{\text{کل موالید زنده}}$$

میزان مرگ کودکان زیر پنج سال :

تعریف : تعداد مرگهای ناشی از کلیه علل در کودکان زیر 5 سال در هزار تولد زنده و یا (در هزار نفر جمعیت در وسط هر سال و در یک منطقه معین)

$$1000 \times \frac{\text{تعداد کل مرگ کودکان زیر پنج سال}}{\text{کل موالید زنده یا (جمعیت کودکان زیر 5 سال)}}$$

تعریف میزان مرگ مادران باردار:

احتمال مرگ های مادران در زمان بارداری ،
حین زایمان و طی 42 روز اول پس از زایمان
ناشی از علل مرتبط با بارداری و یا تشدید شده
به وسیله حاملگی و نه به دلیل حوادث و یا سایر
علل غیر مرتبط و یا حاملگی در طی یک سال
معین به ازای **100000** تولد زنده

میزان مرگ مادران باردار :

$$\frac{\text{تعداد کل مرگ مادران باردار}}{\text{کل موالید زنده}} \times 100000$$

میزان مرگ اختصاصی مادران باردار :

$$\frac{\text{تعداد کل مرگ مادران باردار به علت خاص}}{100000 \times} \times 100000$$

کل موالید زنده

درصد زایمانها توسط شخص دوره ندیده :

$$\frac{\text{تعداد کل زایمان توسط فرد دوره ندیده}}{\text{کل زایمان}} \times 100$$

درصد زایمانها توسط شخص دوره دیده :

$$\frac{\text{تعداد کل زایمان توسط فرد دوره دیده}}{\text{کل زایمان}} \times 100$$

درصد زایمانها در بیمارستان :

$$\frac{\text{تعداد کل زایمان در بیمارستان}}{\text{کل زایمان}} \times 100$$

درصد متولدين با وزن كمتر از 2500 گرم :

$$\frac{\text{تعداد نوزاد زنده متولد شده با وزن كمتر از 2500 گرم}}{\text{كل مواليد زنده}} \times 100$$

درصد متولدين با وزن بيشتر از 2500گرم :

$$100 \times \frac{\text{تعداد نوزاد زنده متولد شده با وزن بيشتر از 2500}}{\text{كل مواليد زنده}}$$

با آرزوی موفقیت برای شما